

Hvorfor opstille en arkiveringspolitik?

- Motivering af arkiveringspolitik i forskningsinstitutioner

Dette papir beskriver, hvordan en forskningsinstitution kan sikre bevaring af elektroniske forskningsdata indsamlet af tilknyttede forskere/forskningsprojekter ved at etablere rammerne for, at datadokumentation og arkivering bliver en naturlig del af forskningsprocessen. *Anbefalingerne gælder institutioner, der ikke er forpligtet til at aflevere forskningsdata til Rigsarkivet.*

Stil krav om dokumentation og arkivering af forskningsdata

Arkiverede data er dokumentation af et forskningsprojekts resultater i forhold til forskellige interessenter (finansieringskilder, forskningsmiljøet m.v.). Arkiverede data er samtidig helt nødvendige for at kunne rekonstruere forskningsresultater på et senere tidspunkt og på den måde synliggøre forskerens/projektets redelighed. Samtidig mindsker arkivering sårbarheden over for bemandingsmæssige ændringer omkring et forskningsprojekt.

Forskningsinstitutionens krav til arkivering af forskningsdata bør være, at den foretages i systemuafhængigt format og med dokumentation, der gør det muligt også fremover at læse og genanvende data.

Dansk Data Arkiv (DDA) anbefaler:

- Dokumentation og arkivering som en integreret del af forskningsprocessen
- At implementeringen af arkiveringspolitikken så vidt muligt koordineres gennem én eller få personer
- Arkivering efter aftalte med DDA
- Kendskab til de grundlæggende principper for datadokumentation

De første skridt

Indledningsvist er det en god ide at tage initiativ til at finde ud af, hvilke forskningsdata der er samlet ind med tilknytning til forskningsinstitutionen, og hvordan disse data er opbevaret.

Dernæst må der tages stilling til, hvordan data systematisk kan bevares, og i hvilket omfang data evt. kan deles med andre. Det er en proces, som ofte kræver flere interne drøftelser, men resultatet er ofte, at værdifulde data bevares, fordi forskere, der ligger inde med såvel "gamle" som "nye" datamaterialer, får arkiveret disse.

Endelig må der fastlægges en dataorganisation.

Arkiveringspolitikens indhold

Alle, der er opmærksomme på betydningen af dataarkivering, kan tage initiativ til, at der formuleres en arkiveringspolitik.

En arkiveringspolitik bør udarbejdes med udgangspunkt i den enkelte institutions/ forskningsenheds behov. Vi anbefaler, at arkiveringspolitikken som minimum omfatter følgende punkter:

- Procedure for aflevering af data
- Krav til datadokumentation ved afleveringen
- Håndtering af personhenførbare variable
- Institutionens dataorganisation

Et kriterium for arkivering er, at data er indsamlet med henblik på forskningsformål og/eller at data udgør et grundlag for videnskabelige analyser. Endelig kan data dokumentere et publiceret forskningsresultat.

Vejledning til de enkelte punkter kan hentes på www.sundhed.dda.dk / www.samfund.dda.dk (*Arkiveringspolitik for forskningsinstitutioner – kortfattet præsentation i MS PowerPoint*). (DER LAVES LINK)

Dansk Data Arkiv som medspiller

DDA indhenter, bevarer og udleverer elektroniske data, der er indsamlet med henblik på forskningsformål. DDA er en selvstændig enhed i Statens Arkiver. DDA er garant for, at bevaringsarbejdet lever op til de internationale standarder inden for datadokumentation, dataarkivering og datadistribution.

Det er DDA's opgave:

- at sikre elektroniske/maskinlæsbare data mod teknologisk forældelse og fysiske skader
- at stille teknisk og indholdsmæssig information til rådighed, så data kan anvendes til nye analyseformål
- at udlevere data i en form, så brugere kan læse og behandle data nu og i fremtiden

De statslige forskningsråd stiller krav om, at data fra støttede forskningsprojekter skal arkiveres i Dansk Data Arkiv (DDA), fordi DDA bevarer data i et systemuafhængigt format, der tillader, at data til enhver tid kan genanvendes, uafhængigt af den teknologiske udvikling, og fordi DDA kan dokumentere og formidle data.

DDA's ydelser er gratis.

Lovgivningen

En arkiveringspolitik kan fremme, at lovgivningens rammer for håndtering af forskningsdata efterleves samt understøtte, at de retningslinier for håndtering af data i private forskningsprojekter, som GCP¹-enheder har formuleret, efterleves.

Der er to centrale love med relevans for spørgsmålet: arkivloven² og persondataloven³.

Arkivloven

Arkivloven stiller krav om arkivering af offentlige sager/sagsakter vedrørende statens aktiviteter. Offentlige registre, der anmeldes til Datatilsynet, skal stilles til rådighed for Statens Arkiver. Det vil i den forbindelse blive udarbejdet en bevarings- og kassationsbestemmelse.

Persondataloven

Persondataloven dækker behandling af alle personoplysninger. Datatilsynet udmønter loven i deres vejledninger og tilladelser.

Loven vedrører projekter, hvor der indsamles data med personfølsomme oplysninger (også kaldet personhenførbare data⁴). Projekter af den karakter *skal* anmeldes til Datatilsynet, og man skal have Datatilsynets tilladelse til indsamling og opbevaring af data.

Datatilsynets tilladelse til opbevaring af personhenførbare data er tidsbegrænset. Ved udløb af godkendelsen har man pligt til at afidentificere materialet, dvs. man skal slette alle personfølsomme oplysninger. Det er tilladt forinden at overføre de personfølsomme oplysninger til DDA. Efter fornyet ansøgning og godkendelse fra Datatilsynet kan de personfølsomme oplysninger genudleveres fra DDA.

Projekter, der ikke omfatter indsamling af personfølsomme oplysninger, skal ikke anmeldes til Datatilsynet.

For yderligere vejledning: Kontakt Dansk Data Arkiv på mailbox@dda.dk eller tlf. 6611 3010.

¹ Good Clinical Practice

² Lov nr. 532 af 6. juni 2007

³ Lov nr. 439 af 1. juli 2001

⁴ Personhenførbare variable indeholder oplysninger, der gør det muligt at identificere en person, eksempelvis, cpr. nr., navn eller fødselsdato.